

Λαϊκή Ποίηση στην επαρχία Αμμοχώστου

Άσμα του Παυλή

Που Δύσην ως Ανατολήν, σ' ούλην την οικουμένην,
Ελάτε να γροικήσετε, όσοι 'στε συναμένοι,
Μιαν ιστορίαν να σας πώ, να μείνετε θλιμμένοι,
Όποιος ακούσει τζι' εν κλάψει, έχει καρκιάν πετρένην.
Μέσα εις το Λευκόνοικον, το φονικόν που γίνειν,
Στέκομαι, διαλοίζομαι τζιαι πόθεν ν' αρκινήσω,
Το άδικον που γίνηκεν πώς θα το ιστορήσω.
Στα χίλια οκτακόσια και ενενήντα ενιά
Του Δεκεμβρίου δεκαφτά, Αγίων Παιδικιών ημέραν,
Τετράδη ήτανε τω όντι μαύρη μέρα,
Του μακαρίτη του παυλή και τελευταία ώρα,
'που εσκοτώθην άδικα ως νέον παλληκάρι,
χωρίς κανένα φταισίμον, χωρίς να 'χει χαπάριν.
Που πήεν έτσι άδικα, το αίμα κι' η ψυχή του,
Άδικα ο καλότυχος, έχασεν την ζωήν του.
Το κρίμαν του να μέν κόψει εις ούλον τον καιρόν του,
Γιατ' εν εξανακούστηκεν ποττέ μεσ' στο χωρκόν του.
Όποιος ήτουν το φταισίμον, 'κι' όποιος ήτουν το θέμαν,
Έτσι να πάει άδικα και το δικόν του γαίμαν.
Ήρτεν βουλή 'που τον πασάν εις τον καϊμακκάμη
Να πάει στο Λευκόνοικον να κλείσει ταις ταβέρναις,
Κι' ούλους τους ταβερνάριδαις, τζι' ούλους τους καφενέδες.
Οι τούρκοι εξητούσσασιν πως ήταν ραμαζάνι,
Τότες καϊμακάμπεης έκαμεν τους χατίριν ,
Ούλους τους επαττάλεψεν τζι' άφηκεν τον Σμαήλην,
Για να τους κάνμει τον καβέν έως το παϊράμιν,
Τζι' έν θέλουσιν χριστιανους στον καφενέν να πάσιν.
Τζείντην την ημέραν ο Παυλής ήρτεν 'που το ζευκάριν,
Δήμμαν του ήλιου έβκηκεν στον καφενέν να πάει,
Τζι' εγέμωσεν τον αρκιλέν τζι' αρκίνησεν να πίννει.
Τότες εφάνην ο μουλλάς 'πο τζιεί σαν το σιαχίνιν,
Εμπήκεν μέσ' στον καφενέν τζι' είχεν πολλήν μανιέραν.
Άμα τους εχαιρέτησε, τσαέραν ο Κατσικίτη,
Ευτός έν του επρόσφερεν, εκείνην δε την ώραν,
Ο μουλλάς κατά πολλά 'θυμώθην, πώς έν του προσηκόθηκεν,
Τζι' αρκίνησεν τζι' εμάλλοννεν μετά του Κατσικίτη,
Έβριζεν τζι' εξητίμαζεν χριστιανών την πίστην,
Του Κατσικίτ' αρκίνησεν, κρεμίστου βρε κιοπέκκιν,
Ο Κατσικίτης τζιείνου τζεί, εσου 'σαι ο κοπέκκης.
Τραβά τον λάζον ο μουλλάς, πάνω στον Κατσικίτην,
Τζιαι τρεις φοραίς επάσκισε για να του τον εμπήξει.
Ο Κατσικίτης 'πότορμος, πιάννει τον 'που το χέρι,
Τζιαι έν τ' αφήννει να μπηχτεί πάνω του το μαχαίριν,
Τζιείνος 'που το μαράζιν του έτρεξεν πά' στ' ασκέριν,

Σαν τον κελλάττην έπαθεν που παίζει το μαχαίριν.
Φύτετε βρε γκιαούρηδες 'που μέζ' στον καφενέν μας.
Χριστιανοί ετρέξασιν να βκούσιν 'που την πόρταν,
Του καϋμένου του παυλή εβάρησεν η σόρτα,
Ετύλιζεν τον αρκιλέν τζι' εγύρευμεν να φύει.
Μέσα στην πόρταν φτάννει τον, μιαν μαχαιριάν του μπήει,
'που πάνω στην κουτάλαν του, 'που την διζιάν μερκάν του,
τζιαι τα φλαγκιά του έλυσε τζι' ούλα τα 'σωτηκά του.
Ο καϋμένος ο Παυλής 'κόμα 'ν είχεν χαπάριν,
Το αίμαν του 'κοκκίνησεν μέσα εις το παζάριν,
Εκοκκινήσαν τα στενά και τα φορέματά του,
Τα δαχτυλίδια του Σπανού, από τα αίματά του.
Ακόμη εσουντύχαννεν τζι' ήρταν να τον ρωτήσουν,
Τζι' είπεν τους 'που 'νε τον μουλλάν το αίμαν να ζητήσουν.
Επιάσαν τον τζι' επαίρναν τον στο σπίτιν του κυρού του,
Εφτά μερόνυκτα έκαμεν άταφον το κορμίν του,
Τζι' είχαν τον πάνω στο ψαθίν, στο σπίτι του κυρού του,
Ώστη τζι' επέσαν άθρωπον τζι' επήεν εις την Χώραν
Τζια έφερεν την άδειαν τζι' εθάφτην τζιειν' την ώρα.
Εκείνος που το ποιήσε σαν ποιητής λοάται,
Ζωήν τζιαι χρόνια νά'χετε όσοι τζι' αν το γροικάτε,
Τζιεινού πρέπει συγχώρησις τζι' εμένα το ως πολλάτε.

Άσμα εις την Ανάστασιν του Λαζάρου
απόσπασμα
(κατά Καρπασεώτας)

Καλή αρκή καλή βουλή, καλή ημέρα του μηνός,
Άρκοντες χαιρετούμεν σας και περι-παρακαλούμεν σας.
Να πάρετε υπομονή τζιαι ούλα του τα θάμματα
Που ο Χριστός εποίησεν, σήμμερα ν' αρκινήσετε
Ως βασιλέα τζι' ως Θεόν να τον δοξολοήσετε,
Να φτάσετε τα πάθη του ούλοι να προσκυνήσετε
Και την λαμπράν Ανάστασιν να την πανηγυρίσετε.
Τζιαι ο Χριστός επέρασεν στον Ιορδάνην ποταμόν,
Τζι' ο Λάζαρος αστένησεν και πάραυτα επαίθανεν.
Χριστός το επρογίνωσκεν Λάζαρος πως επαίθανεν,
Στους μαθητάς του το 'λεεν, μαθηταί και φίλοι μου
Σηκώστητε να πάωμεν πάλιν στην Βηθανίαν,
Ω μαθηταί και φίλοι μου, Λάζαρος ο φίλος μας
Αστένησεν τζι' επαίθανεν για να τον αναστήσωμεν,
(θαυμάσιον παράδοξον στον κόσμον να κηρύζωμεν)
Ότ' επί πόλου καθεσθείς πάει στην Βηθανίαν
Και τα βάϊα στρώνουσιν Οβραίων τα παιδία,
Τζιείνα τα βρέφη τα μωρά που 'ταν εις τα βυζία,
Τζι' εσημειώναν στον Χριστόν τιμήν και την αξίαν,
Πως ήταν τέλειος Θεός τζι' έχει την βασιλείαν.

Ἄσμα εἰς τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ
Ἀπόσπασμα
(Κατὰ Καρπασεώτας)

Ἄν πεθουμάτε ἄρκοντες, τὴν ακριβὴν ἡμέραν
Πῶς ανεστήθην ὁ Χριστός και θάμμαν ἐνὶ μέαν
Ἄρκοντες ευγενέστατοι για να σας το συντόχω,
Πάνω εἰς τὴν Ἀνάστασιν θέλω να σας μιλήσω.
Ἀρκὴν ἀρκεύκω το λοιπόν τζ' οὔλοι ἀφουγκραστήτε,
Πάνω εἰς τὴν Ἀνάστασιν οὔλοι ν' ἀκροαστεῖτε,
Ὅπου σταυρώσαν τὸν Χριστόν οἱ ἄνομοι Ὁβραῖοι,
Τζι εθάψαν τὸν αἰώνιον υπερευλοημένοι,
Ὁ Ἰωσήφ Νικόδημος ἐκεῖνος ζακουσμένος.
Ἐπήαν οἱ ἀρχιερεῖς τζι' εἶπαν το τοῦ Πιλάτου.
Ἀφέντη, πέψε βούλλωσε τὸν τάφον ἀπὸ πάνω,
Στες τρεῖς ἡμέρες 'κούσαμεν πως ἐννά ζωντανέψει,
Τζιαι μας που τὸν σταυρώσαμεν κόλασιν θα μας πέψει.
Τζιαι ὁ Πιλάτος εἶπεν τοὺς κουστοδία ἐν' δική σας,
Ἄμετε τζιαι βουλλώστε τὸν ὡς ἐνὶ ἡ βουλή σας.
Ἐπήαν τζι' ἐβουλλώσασιν τὸν τάφον ἀπὸ πάνω,
Τζια στρατιώταις βάλασιν δια να τὸν φυλάουν,
Μήπως ἐρτουν και κλέψουν τὸν οἱ ἐντεκα Ἀποστόλοι,
Ποῦσιν πως ανεστήθηκεν και μεν τοὺς ἐρτη λύπη.
Ἐπάνω στα μεσάνυχτα ὡς ἀστραπή ἐφάνη,
Ἄγγελος 'που τοὺς ουρανοὺς πάνω στο μνήμα φτάννει.
Τὸν λίθον γαρ ἐκύλισαν 'που πάνω που το μνήμαν,
Τζιαι πάνωθεν ἐκάθισεν τζι ελέασιν το θάμμαν.
Ἰδοῦ ἀνέστη ὁ Χριστός ὡς τὸν ἐξεζητάτε,
Τὸν θάνατον ἐπάτησεν ἀνέστην ὡς προεῖπεν.
Οἱ φύλακες ἐτρόμαξαν πολλά εφοηθήκαν,
Τζι ἀπὸ τὸν φόον τὸν πολλὺν ἐυτύς ἐτυφλωθήκαν.
Ἐπήαν εἰς τοὺς ἄρκονταις για να τοὺς το εἰπούσιν,
Πως ανεστήθην ὁ Χριστός δια να πιστωθοῦσιν.
Ἐκεῖνοι ὡς το ἀκουσαν τρέχουν για να ἰδοῦσιν,
Να δράμουν οὔλοι γλήροις να ψευτομαρτυρήσουν.
Πέτε πως ἀφουπνώθητε τζι' ἦταν οἱ μαθηταὶ του,
Στραβάραν τοὺς ἐβκάλασιν οἱ ἄνομοι Ὁβραῖοι,
Οἱ σκύλλοι οἱ παράνομοι οἱ τρισκαταραμένοι.
Δράμετε οὔλοι με χαρὰν τζιαι οὔλοι σας με βίαν,
Τζι' οἱ ἱερεῖς προσμένουν σας μέσα στην ἐκκλησίαν,
Με πόθον και εὐλάβειαν γεναίκες και παιδία,
Να φτάσετε εἰς τὴν λιτὴν, ν' ἄμετε τα κερκά σας,
Τζιαι να πανηϋρήσετε δια τὴν πασκαλιὰν σας,
Ν' ἀκούσετε Εὐαγγέλιον π' ὁ Κύριος ἐπέστη,
Ν' ἀκούσετε πως ψάλουσιν και το Χριστός ἀνέστη.
Οἱ ἄγγελοι ἐχάρησαν τζι' ουρανός ἐξέστη,
Ἀπόστολοι ἐψάλλασιν τζι' οἱ ἄγγελοι ελέαν.
Πολλὴ χαρὰ ἐγεῖνηκεν τὴν σήμερον ἡμέρα

Οι καταρράκται τ' ουρανού ανοίξαν τζιαι αρπάξαν τον
Από τον φόον τον πολλόν εστάθην τζιαι ελοάτον.
Πολλύν τρομάδαν έπιασεν τότες τζειίνην την ώραν,
Απού τον φόον τον πολλόν που 'χασιν οι Οβραίοι,
Ούλοι από τον φόον τους εμείναν τυφλωμένοι.

Άσμα της Ροδούς

Ο ουρανός ένι πλατύς τζι η θάλασσα απλωμένη,
Ελάτε να 'γρικήσετε μιαν λόπην λυπημένην,
Τζιαι της Ροδούς 'που τον Δαυλόν της νεοπαντρεμένης,
Έν τ' ώρπιζα στον πλάτην μου, τούτη δουλειά να γένη,
Την Τζιερκατζιήν να παντρεφτεί την άλλην να πεθάνει,
Ώσπου να πά' το μήνυμαν τζιαι να 'ρτει το μαντατον,
Εκαταιβάσαν την Ροδούν τζι απού την τάβλαν κάτω.
Στολίζουν την βασιλιτζιές τζι' αθθούς με τον μάχον
Σχίζουν δυο νέοι χρουσεροί τζιαι παν να βγάλουν μνήμαν,
Να θάψουν τζειίνην την Ροδούν 'που 'τουν κοκώνα φίνα
Τζι' η καϋμένη η μάνα της εβούραν τους κατόπιν,
Έκλαιεν τζι' αναστέναζεν τζι' εκρούζασιν οι τόποι,
Άλλος κανείς να μεν δεχτεί του χάρου τες πικράδες.
Έπιασε πέτρες 'ζωχερής πάνω 'που τρεις οκάδες,
Τζι' εκτύπαν εις το στήθος της με τον σταυρόν 'που κράτεν.
Τρέξετε 'μμάδκια τρέξετε σαν ποταμός κινάτε
Γιατί εχάσατε Ροδούν 'που θεννά την 'παινάτε.
Εσείς καλές γειτόνισσες τζιαι σεις στα μαύρα 'μπάτε,
Γιατί εχάσατε Ροδούν 'που θεννά την 'παινάτε
Τρέξετε φέρτε τον παπάν τζι' ευτύς με κοινωνάτε
Τζι' έχει λαμπρόν ανυπόφερτον όποιος το συλλοάται.
Έπιασα 'που τον ήλιον δηλητικόν να κάμω
Ράστιν τζιαι μέσα στο χωρκόν εκάμαν τζι' άλλον γάμο,
Εβάλλαν ούλοι μιαν φωνήν τζι' είπασιν ίνταν τούτο,
Τζι' ευτύς επάψαν τα βκιολιά, επάψαν τα λαούτα.
Που τ' άκουσε τζιαι ο παπάς πετάσσει τα χαρκιά του
Πετάσσει τζιαι την σκούφκιαν του τζι' ετράβαν τα μαλλιά του.
Πααίννει στον κουμπάρον του κλαμένος σκοτωμένος
Κλαμένος τζιαι κακόκαρτος τζιαι παραπονημένος,
Ίντα 'παθες, κουμπάρε μου τζι' είσαι πεζαρισμένος;
Για την Ροδούν 'που πέθανεν είμαι πεζαρισμένος,
Με ξέρ' αν είμαι ζωντανός μ' αν είμαι 'ποθαμμένος.
Έβκαλλεν αναστεναμούς, το στήθος του 'σηκώθη,
Γύρνει 'που την τσαέραν του τζι' έππεσε τζι' εσκοτώθη.
Λαλεί του τζι' ο κουμπάρος του, κουμπάρε έχ' αμάντα
Τούτ' η δουλειά έν' που τον Θεόν πως παρπατούμεν πάντα.
Τζιαι διάσχισεν ο ουρανός τζι' εφανήκεν το μνήμα,
Σνάχτην ούλον το χωρκόν 'πουπανωθκίόν στο μνήμα.
Μικροί μεάλοι κλαίασι 'ποπανωθκίόν στο μνήμα,
Τζι' η καϋμένη η μάνα της εβούραν τους κατόπιν,

*Ἐκλαιεν τζι' αναστέναζεν τζι' εκρούζασιν οι τόποι,
Ἐπιαννεν πέτρες ἕωχερής 'που την ζερβήν μασκάλην,
Τζι' εκτύπαν εις το στήθος της τζι' ἔσγαφφεν να την βγάλει.
Εκείνος που το ποίησε σαν ποιητής λοάται,
Κείνης πρέπει μακάρισι τζι' εμένα το 'ς πολλά τε,
Τζι' αν ἔχετε γλυκύν κρασίν πρέπει να μας κερνάτε.*